

dávek místa míti nemůže. Jak shora uvedeno mluví zákon jakož i shora uvedený dekret o »slušné výživě«. Z výrazu tohoto jakož i z úmyslu zákona plyne, že ustanovení tato mají za účel zabezpečiti výživu manželky na rozvodu nevinné nebo v tom případě, kde manželství z viny obou stran bylo rozvedeno. Tento účel však by byl zmařen, kdyby manželu bylo dovoleno si odečísti od výživného, od peníze naturální výživné nahrazujícího, své vzájemné pohledávání proti manželce, neboť tím by účelu zákona, to jest zabezpečiti manželce slušnou výživu dosaženo nebylo, naopak přivoděn byl by stav, že by manželce se této slušné výživy vůbec nedostalo.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Právní názor dovolatele (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), že pohledávka na slušné výživné 400 Kč měsíčně přiznaná žalované dle dvor. dekretu ze dne 4. ledna 1841 č. 531 sb. z. s. vymáhaná exekučně žalovanou ve výši 7.200 Kč a ke sčítování žalobcem uplatněná vzájemná pohledávka útrat 25.000 Kč, jsou pohledávky stejnorodé a tudíž ze sčítování dle §u 1440 obč. zák. vyloučeny nejsou, nelze sdíletí a to z důvodů, které výstižně uvedl již soud odvolací, a které odpovídají zákonu i dosavadní praxi (viz repert. nálezů č. 106). Vzhledem k tomu, že není započtení přípustné (§ 1440 obč. z.), nebylo třeba uvažovati, zda jest správným další názor odvolacího soudu, že zde není podmínek oposiční žaloby dle §u 35 ex. ř.

Čís. 6689.

V případech §u 367 obč. zák. a čl. 306 obch. zák. zaniká nejen právo vlastnické, nýbrž i jiná věcná, najmě zástavní práva k věci, o nichž nabyvatel nevěděl. Vyhledává se, by nabyvatelova držba byla bezelstnou. Bezelstným jest držitel, jenž ani neví, že se dopouští bezpráví, přivlastňuje si věc, ani nezná skutečností, ze kterých se takové přesvědčení podává, pokud ovšem neznalost ta není zaviněna hrubou nedbalostí. Jest na držitelovu odpůrci, by dokázal nedostatek bezelstnosti.

(Rozh. ze dne 12. ledna 1927, Rv I 1879/26.)

V exekuční věci proti Josefu V-ovi byly zabaveny dva koně a tři vozy. Věci ty byly ponechány u dlužníka. Tvrdíc, že napotom nabyta jich vlastnictví, domáhala se žalobkyně jich vyloučení z exekuce. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Nesprávné právní posouzení věci spatřuje odvolání v tom, že napadený rozsudek zastává právní názor, že vlastnické právo jest jen tenkráte právem činícím exekuci nepřípustnou, bylo-li tu již před výkonem exekuce. Odvolací soud, zopakovav důkaz svědkem Josefem B-em a nepřisežným slyšením stran, zjišťuje na základě těchto důkazů, jakož i na základě exekučního spisu, že věci, o které jde, patřily k živnosti, kterou provozoval Josef B. a na které se účastnil žalovaný, že za-

lovaný nezmocnil Josefa B-a, by prodal tyto předměty, že se zvláště po zájmu provedeném dne 14. července 1923 nezměnily poměry co do vlastnictví a uschování těchto věcí, že předměty ty dne 14. července 1923 byly zabaveny pro pohledávku žalovaného 170.000 Kč, že žalobkyně nabyła vlastnictví k nim dne 12. ledna 1924. Tím nabył žalovaný podle §u 256 ex. ř. zástavní právo k zabaveným předmětům už dne 14. července 1923. Zástavní právo jest právem, poskytujícím věřiteli možnost, by došel uspokojení ze zastavené věci, nebyl-li závazek splněn v určený čas. (§ 447 obč. zák.). Podle §u 442 obč. zák. nemůže nikdo postoupiti jinému více práv, než sám má. Je-li právo vlastnické obmezeno právem zástavním, může vlastnické právo nového nabyvatele býti nabyto jen s tímto břemenem. Ze skutkových zjištění plyne, že vlastnické právo Josefa B-a k věcem, které žalující strana nyní chce vyloučiti, bylo již zatíženo v čase, kdy žalující strana nabyła k nim vlastnického práva, právem zástavním příslušejícím straně žalované. Podle §u 442 obč. zák. mohl prodávatel přenést právo vlastnické jen s tímto břemenem. Žalující strana převzala tedy právo vlastnické jen s tímto břemenem práva zástavního pro stranu žalovanou a nemůže tedy brániti výkonu onoho práva zástavního. Právní stav jest tedy ten, že žalující strana, která chce opíratí své nabytí práva vlastnického o § 367 obč. zák., neprokázala okolnost, že může se dovolávati ochrany tohoto zákonného ustanovení. Jest třeba trvati na tom, že tato ochrana poskytována jest kupci dobré víry, ale nikoliv lehkověrnému. Žalující strana měla možnost, by se před kupem těch věcí přesvědčila, zda Josef B. byl oprávněn věcmi těmi disponovati, zvláště i nahlédnutím do zájemného rejstříku. Není rozhodné, jak zdůrazňuje odvolací spis, že Josef B. věci vylučované žalující straně skutečně prodal, že ona jest držitelkou těchto věcí, poněvadž je také skutečně převzala. Zabavení věcí těch provedené v řízení trestním, není v žádné souvislosti s tímto sporem. Jedině rozhodnou jest skutečnost, zda vlastnické právo strany žalující činí nepřipustnou exekuci vedenou stranou žalovanou. Na tuto otázku jest podle uvedených úvah odpověděti záporně.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by o ní dále jednal a ji znovu rozhodl.

D ů v o d y:

S hlediska nesprávného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) vytýká dovolání právem mylnost právního názoru odvolacího soudu, podle něhož prý žalobkyně, domáhající se uznání vlastnictví nabytého po rozumu §u 367 obč. zák., měla prokázati, avšak neprokázala, že koupila věci důvěřujíc bezelstně v neobmezené vlastnictví prodatele (Josefa B-a), poněvadž prý měla možnost před kupem se přesvědčiti, že Josef B. nebył oprávněn prodanými věcmi volně nakládati, zvláště nahlédnutím v zájemní rejstřík. Jest sice v §u 442 obč. zák. stanoveno pravidlo, odvolacím soudem zmíněné, že nemůže nikdo převésti na druhého více práva, než sám má, avšak pravidlo to předpokládá, že nabyvatel znal objem práva předchůdcova i jeho obmezení. Z tohoto pravidla stanoví právě výjimku § 367 obč. zák., podle něhož nabyvá

úplného vlastnictví držitel věci, i když jí nabyt od nevlastníka, buď ve veřejné dražbě, neb od živnostníka oprávněného k obchodu s věcmi toho druhu, neb úplatně od někoho, komu byla svěřena vlastníkem k užívání, k uschování, neb ke kterémukoliv jinému účelu. Podle čl. 306 obch. zák. nabývá bezelstný nabyvatel vlastnictví movitých věcí, jež prodal a odevzdal kupec ve svém obchodním podniku. V těchto případech nabývá bezelstný držitel vlastnictví věci, i když se postupiteli vlastnictví nedostávalo, a důsledkem toho zaniká vlastnictví dosavadního vlastníka a zanikají (argumentum a majori ad minus) i jiná věcná a zástavní práva k věci, o nichž nabyvatel nevěděl, která by jinak byla na překážku nabytí neobmezeného práva vlastnického. Žádá se však, by držba nabyvatelova byla bezelstnou. Bezelstným držitelem jest podle §u 326 obč. zák., kdo pokládá z důvodů pravděpodobných věc, kterou drží, za svou, nebo sice nemá tohoto pozitivního přesvědčení, nýbrž pouze přesvědčení, že nejedná hmotně bezprávně, přivlastňuje si věc (§ 371 obč. zák.). Obmyslným držitelem jest, kdo ví neb z okolností musí se domnívat, že věc, která je v jeho držení, náleží jinému. Pro omyl ve skutkových okolnostech nebo pro neznalost ustanovení právních může býti někdo držitelem sice nepořádným, při tom však bezelstným. Důvodem držitelova přesvědčení, že věc jest jeho vlastnictvím, jest jeho omyl, který musí býti dle jedněch omluvitelným (Randa), dle jiných (Burckhard III. str. 149, Unger II. § 102 p. 20, Haymerle Vierteljahrschrift I. str. 79, Schey Festschrift str. 513, Hermann Festschrift str. 619, Stubenrauch 8. vyd. str. 394) stačí omyl, byť i nebyl omluvitelným. Dle jiných opět (Zrodowski, Untersuchungen str. 10 sl.) není bezelstnost vyloučena, když držiteli nejsou známy (byť i z nedbalosti) skutečnosti, z nichž by jinak musilo vzniknouti jeho přesvědčení, že se dopouští bezprávi, přivlastňuje si věc, že však bezelstnost je vyloučena, když držitel zná takové skutečnosti, avšak usuzuje nesprávně o jich významu (§§ 368 a 371 obč. zák.). Podle toho odpovídá nejspíše zákonnému pojmu bezelstné držby, když držitel ani neví, že se dopouští bezprávi, přivlastňuje si věc, ani nezná skutečnosti, ze kterých se takové přesvědčení podává (Krčmář, Práva věcná II. díl, část druhá, 1925 str. 100, Ehrenzweig Sachenrecht str. 214), pokud ovšem neznalost ta není zaviněna hrubou nedbalostí. Že by neznalost skutečností, rozhodných v tomto směru, vylučovala bezelstnost, když má původ v pouhé nedbalosti nebo lehkověrnosti, jak míní odvolací soud, ze zákona nevyplývá. Bezelstnost vylučuje pouze nedbalost hrubá (Ehrenzweig Sachenrecht 214). Rovněž zákon nikde neukládá kupiteli věci, by se předem přesvědčoval v zájemném rejstříku o tom, zda věci, jež kupuje, jsou zabaveny čili nic. V pochybnosti svědčí právní domněnka bezelstnosti držby (§ 328 obč. zák.), a musí tedy odpůrce držitelův dokázati nedostatek bezelstnosti. Platí proto pravidlo, že držba, která není obmyslná, jest bezelstnou (srv. Burckhard III. str. 325). Držby indiferentní zákon nezná. Bylo proto na žalobkyni, by ve sporu tvrdila a dokázala: 1. buď že koupila a nabyla držby sporných věcí od jich vlastníka (že Josef B. nebo Josef K. byl jich vlastníkem), nebo 2. že, i když prodatel jich vlastníkem nebyl, nabyla jich od něho úplatně jedním ze způsobů, uvedených v §u 367 obč. zák. nebo čl. 306 obch. zák. Naproti tomu bylo na žalovaném,

nikoli na žalobkyni, jak odvolací soud mylně usoudil, by ve sporu dokázal, že držba žalobkyně není bezelstnou, že žalobkyně, nabývající držby koní a povozů, věděla o zástavním právu žalovaného, získaném exekučním zájmem věcí těch, aneb aby aspoň dokázal, že znala skutečnosti, ze kterých se podává přesvědčení o její vědomosti o zabavení věcí těch (§§ 368 a 328 obč. zák.), ze kterých zabavení jich dle přesvědčení soudu seznala nebo při náležité pozornosti seznati musila. V těchto směrech zjistil soud odvolací, že věci, o které ve sporu jde, patřily k živnosti, kterou provozoval Josef B., na které se účastnil žalovaný (vkladem jako tichý společník), a usoudil, že plyne z těchto zjištění, že prodatel a předchůdce žalobkyně v držbě věcí Josef B. byl vlastníkem věcí těch, že však jeho právo vlastnické bylo zatíženo právem zástavním ve prospěch žalovaného. Rozhodným jest dále, zda Josef B. jako vlastník věcí tyto žalobkyni prodal a odevzdal, či zda tak učinil manžel žalobkyně Josef B., jak tvrdí žalovaný, a zda se prodej stal notářským spisem. Dále jest rozhodným pro rozřešení sporu, zda žalobkyně při převzetí věcí v držbu byla bezelstnou potud, že nevěděla o zástavním právu žalovaného, a neznala též skutečností, z nichž by se jinak podávalo přesvědčení soudu, že věděla o jeho zástavním právu. Následkem mylného právního názoru odvolací soud jednak nepokládal za potřebné zjistiti, zda Josef B. či Josef K. žalobkyni věci prodal a odevzdal, a neprovedl o tom potřebných důkazů, jednak požadoval, obrátiv průvodní břemeno, neprávem od žalobkyně provedení důkazů o její bezelstnosti, ač důkaz ten stihal žalovaného.

Čís. 6690.

Ochrana nájemců (zákon ze dne 26. března 1925, čís. 48 sb. z. a n.).

Nicotny podle §u 20, druhý odstavec, zák. jsou jen smlouvy o úplatě, nikoliv smlouvy o postoupení místností nebo o nájmu místností, které byly při té příležitosti uzavřeny.

(Rozh. ze dne 12. ledna 1927, Rv I 2032/26.)

Žalobkyně domáhala se na majitelích domu, by uznali, že nájemní smlouva s ní jest nadále neplatnou, a by jí ponechali v nájmu místnosti. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby. Odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Nižší soudy zjistily, že žalobkyně uzavřela s manžely Karlem a Marií R-ovými písemnou smlouvu ze dne 19. srpna 1925, jejíž obsah je nesporný, takže úsudky z nesporného obsahu listiny jsou tu jen právním posouzením věci. Podle této úmluvy »prodala« t. j. přenechala žalobkyně manželům R-ovým najatou místnost, o niž jde, za 10.000 Kč, manželé R-ovi měli sami platiti nadále nájemné vlastníkům domu a měli »požívatí všech výhod, jako měla« žalobkyně. Smlouva prohlá-